

Не треба изазивати Унију

Пише: Стивен Вордсворт
недеља, 03 август 2008 12:17

ЕВРОПСКА унија не може да тражи од Србије да призна Косово да би ушла у њене редове, али, са позиције већине чланица Уније, независност Косова је непоништива. Износећи ове ставове у разговору за "Новости", амбасадор Велике Британије у Београду Стивен Вордсворт додаје и да би најављена иницијатива Србије пред Међународним судом правде била "грешка". За активирање Прелазног споразума са ЕУ, каже, чека се кључна реч главног тужиоца Сержа Брамерца.

* Да ли је за ЕУ изручење Радована Караџића Хагу довољан доказ посвећености Србије испуњењу хашких обавеза да би у септембру упалила зелено светло за примену Прелазног споразума са Србијом?

- Наравно да снажно поздрављамо хапшење Караџића, али земље ЕУ нису у стању да објективно и у потпуности процене обим сарадње Србије са Хагом. Зато чекамо процену тужиоца Брамерца који ће до септембра вероватно посетити Србију. Важно је што је његова прва реакција била позитивна. И даље се надамо да ћемо и преосталу двојицу оптужених видети у Хагу, а када би то било током лета, цела слика би се променила. Пуна сарадња са Трибуналом остаје да важи као услов за даље приближавање Србије ЕУ.

* Део Србије стрепи да ће још један од услова ЕУ бити да она призна независност Косова. Има ли таквих размишљања?

- Као организација, ЕУ не може да тражи од Србије као услов за учлањење нешто што не тражи од својих постојећих чланица. Све док неке чланице ЕУ не признају Косово, а ја не видим ниједан знак да ће свих тих седам држава које до сада нису признале одједном променити своју позицију, ЕУ не може да инсистира да Србија тако нешто уради.

Не треба изазивати Унију

Пише: Стивен Вордсворт
недеља, 03 август 2008 12:17

* Из Француске, председавајуће ЕУ, чујемо да би водеће чланице Уније могле да услове Србију да одустане од иницијативе да Међународни суд правде оцени легалност проглашења независности Косова, ако жели статус кандидата за чланство. Шта ви мислите?

- Не видим то као услов, већ као питање приступа - хоће ли Србија и већина чланица ЕУ бити партнери или ће се заглавити у конфронтацији. Јасно је да се о статусу Косова не слажемо: Србија га види као део своје државе, док је из нашег угла Косово независно, и то се неће променити. Ако покушамо, можемо наћи начин "да се сложимо да се не слажемо" око статуса, тако да то не омета интеграцију Србије у ЕУ. Иницијатива пред судом нама изгледа као директно изазивање. Тај процес ће привући доста пажње јавности и тешко ће нам бити да сарађујемо на интеграцији у ЕУ, а да се конфронтирамо у исто време. Судски процес би нас превише фокусирао на наше разлике, за које треба да нађемо начин да их држимо на једној страни, док на другој сарађујемо. Зато мислимо да је то грешка.

* Могло би се рећи да су разлике стављене у први план када су почела признања Косова, упркос ставу Београда...

- Морао је да се нађе начин да се иде даље, на основу предлога изасланика УН и уз подршку јасне већине у СБ, а не да се ствари оставе нерешене. Али, различитост српског погледа на ову тему не мора да стопира пут Србије у ЕУ.

* Ако су чланице ЕУ своја признавања Косова објашњавале као најбоље решење за њих, тако Србија сада сматра да је најбољи пут за њен наставак борбе за КиМ да се обрати суду правде...

- По нашем мишљењу, признање Косова је у једној тешкој ситуацији било најбоље решење за регион у целини. А што се будућности тиче, све зависи од тога шта хоћете да постигнете. Идеја о поништавању независности, по нашем мишљењу, опасна је (само)обмана. Косово је признала већина чланица ЕУ, већина у СБ, СЕ, ОЕБС-у и такво стање се неће прекренути.

* Ако би завршила своје обавезе, да ли би пријем Србије у ЕУ био могућ када и

Не треба изазивати Унију

Пише: Стивен Вордсворт
недеља, 03 август 2008 12:17

учлањење Хрватске? Помиње се период између 2012. и 2015. године...

- То зависи од тога колико Хрватска брзо иде ка ЕУ, а у то нисам сасвим упућен. Уопштено мишљење у Унији је да свака земља треба да се креће сопственом брзином и да не би било исправно једну вештачки задржавати, а другу убрзавати ако није спремна. Ако нека држава раније пређе потребан пут, пре ће постати чланица. Ово је процес, а не некаква трка.

* Тачка неслагања Београда и Брисела је и статус мисије Еулекс. Да ли би ваша земља подржала у СБ предлог да мисија ЕУ буде део Унмика?

- Генерални секретар УН почео је преобликовање цивилне мисије на Косову са јасном подршком већине чланица СБ. Не мислим да ће Еулекс бити део Унмика, али он делује у оквирима Резолуције 1244. Његова мисија је да изгради законе и мир на Косову и његово присуство је заиста неопходно.

* Али, мисија је без дозволе СБ који је надлежан за цивилно присуство на КиМ...

- Генерални секретар је пошао од тога да, пошто СБ није у стању да пружи смернице, због несагласја његових чланица, он има званичан ауторитет да у оквиру постојеће резолуције сам покрене процес преобликовања цивилне мисије. Проблем је некако морао да се реши. Није свет стао зато што у СБ није било сагласности. Сада је потребно да нађемо начин да Србија може да сарађује са овом мисијом. Јер, то што мисија ради сви препознају као корисно и као добру ствар.

* Медији у Лондону извештавали су да су у акцију хапшења Караџића биле укључене и тајне службе Велике Британије. Да ли је то тачно?

- Наша политика је да никада не коментаришемо јавно ствари које се тичу рада безбедносних служби.

Не треба изазивати Унију

Пише: Стивен Вордсворт
недеља, 03 август 2008 12:17

* Ваш бивши колега у Београду Александар Алексејев изјавио је да је Хашки трибунал често постајао заробљеник политичких игара. Какво је ваше мишљење о раду суда, у ком, евидентно, казне мимоилазе неке осведочене злочинце над српским народом?

- Није фер оптуживати тај суд да је "политизован". Оквир у коме он ради дао је СБ. Као на сваком суду, и у њему се просуђује на бази доказа који се чују у судници. Наравно да то некада води до пресуда за које људи сматрају да нису фер. Дешава се то некада и судовима у мојој земљи, вероватно и у другим, али то не значи да се прекида са слањем људи пред суд. На Харадинајев случај, који је овде изазвао забринутост, уложена је жалба. Суд се критикује и овде, али и у Хрватској, због генерала Готовине, где га неки људи виде као хероја. Мислим да судије у Трибуналу раде најбоље што могу. Суштина је, међутим, на основу доказа утврдити индивидуалну одговорност појединаца за одређене поступке и превазићи сукобе из прошлости.

* Београд верује у повратак за преговарачки сто о статусу КиМ, а ви?

- То се неће десити. Прочитао сам да је Алексејев рекао да стварних преговора о Косову није било. Само да наведем: изасланик УН Марти Ахтисари почео је свој преговарачки процес 2005. године. Контакт-група, укључујући министра Лаврова, септембра 2006, исказала је дубоко поштовање за дотадашњих "осам месеци интензивних преговора". Преговарачка тројка, укључујући њеног руског представника, у децембру 2007. закључила је да је било "интензивне дискусије на високом нивоу између Београда и Приштине". Зато је једноставно погрешно рећи да преговора није било. Две стране се нису договориле, и та фаза је окончана. Даље преговарати - нема смисла. Независност Косова признала је велика већина чланица ЕУ, више од половине чланица ОЕБС-а, СЕ и СБ. Многе земље које нису званично признале Косово понашају се као да оно јесте независна држава. Србија је у свом Уставу рекла да је Косово њен део, још док су преговори о статусу трајали, а не видимо могућност да би се са таквом позицијом сагласила већина на Косову.

* Иако је већина чланица СБ признала Косово, нема одлуке СБ да је Косово држава. Косово без тога не може постати део УН...

- Свака земља посебно одлучује да призна другу државу, па то што нека држава није чланица УН или неке друге међународне организације нема везе са њеном независношћу. Швајцарска се учланила у УН 2002. године, па нико пре тога није тврдио

Не треба изазивати Унију

Пише: Стивен Вордсворт
недеља, 03 август 2008 12:17

да она не постоји.

* Србија ће вратити своје дипломате у ЕУ, па и у Лондон . ваша земља има два амбасадора у Србији - у Београду и Приштини. Како видите даљи развој наших односа у овим околностима?

- Радујемо се најављеном скором доласку новог српског амбасадора у Лондон . А Велика Британија, како ми гледамо ствари, у Србији има само једног амбасадора. Мене, у Београду. Али прихватам да је ваше виђење овога можда другачије.

ВИДИМО КОСОВО У ЕУ

ДА ли видите Косово у ЕУ?

- Цео регион, укључујући Србију и Косово, треба да буде у ЕУ. Дакле видимо Косово у ЕУ и треба да одлучимо како да то остваримо, и то на начин на који у обзир узимамо и позицију Србије. Она има 2014. годину као циљ уласка, а Косову, које креће са ниже стартне позиције, вероватно ће бити потребно више времена.

* Мислите да Србија неће стопирати улазак Косова као независне државе и да се неће залагати да оно у ЕУ уђе као део Србије?

- Ако би се Србија учланила 2014, то би било без Косова, јер оно тада неће бити спремно, а са Србијом ћемо морати да договоримо како да то буде дефинисано. Блокирање уласка Косова у ЕУ не би било добро прихваћено у ЕУ, нити би било смислено јер на њему живи доста Срба. Зашто би Србија своје сународнике држала далеко од погодности које доноси чланство у ЕУ?

ДСС НАС ИЗНЕНАДИО

Не треба изазивати Унију

Пише: Стивен Вордсворт
недеља, 03 август 2008 12:17

* ДА ли сте задовољни акцијом наше полиције током прошлонедељног митинга због Караџићевог хапшења? Овог пута амбасада вам није била у опасности?

- Са те тачке гледано, задовољни смо, али оно што смо видели било је узнемиравајуће. Радикали пребацују кривицу на ДС, а они су били организатори митинга, уз подршку ДСС и НС. Одговорност је њихова. ДСС и СРС блокирају парламент уз паралелне активности на улици, што је лоше за демократију и опасно је за Србију...

* Протеста због изручења Хагу било је и у Хрватској, нису демонстрације непознаница ни земљама широм Европе...

- Да, али овде је насиље пратило догађај на коме су учествовале опозиционе политичке партије, и то исте оне које блокирају рад парламента. То је нешто што ситуацију чини веома опасном за демократију у Србији, и за имиџ Србије у свету. Сетимо се да су слике фебруарских нереда обишле свет, а сада се то поново догодило. Инвеститори и други људи из иностранства ће из тога извући неке закључке. Понашањем СРС нисам изненађен, све док је Шешељ на њеном челу, већ што им се придружила ДСС, која има демократску и проевропску традицију за поштовање. Подржавамо проевропску оријентацију и напоре да се у региону развија демократија. Верујем да у ДСС још увек има људи такве оријентације.

Душица Радека (Вечерње новости)